

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

УКРАЇНСЬКІ НАУКОВО-ПСИХОЛОГІЧНІ ШКОЛИ :
ВОЛИНСЬКА ПАРАДИГМА

підготовки магістра
спеціальності 053 «Психологія»
освітньо-професійної програми «Психологія»

Силабус освітнього компонента «Наукові психологічні школи: Волинська парадигма» підготовки магістра, галузі знань 05 соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою «Психологія». 14 с.

Розробник: Петрик Оксана Володимирівна, старший викладач кафедри педагогічної та вікової психології, кандидат психологічних наук.

Гарант ОПП «Магістр психології»

Коць М.О.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології
протокол № 2 від 18 вересня 2024 р.

Завідувач кафедри:

(Гошовський Я. О.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента за навчальним планом 2024 року
Денна форма навчання	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність 053 Психологія Освітньо-професійна програма Психологія Освітній ступінь магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання__1__
		Семестр__2-ий__
		Лекції__10__год.
		Практичні__14__год
		Самостійна робота__88__год.
		Консультації__8__год.
		Форма контролю: залік
		Консультації__14__год.
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові **Петрик Оксана Володимирівна**

Науковий ступінь **кандидат психологічних наук**

Посада **старший викладач кафедри педагогічної та вікової психології**

Контактна інформація: тел. 095 3000825, e-mail: Petryk.Oksana@vnu.edu.ua

Консультації щоп'ятниці з 13.00 до 15.00 в ауд. 16, корпус Н, вул. Винниченка, 30-а. Додаткові консультації узгоджуються з викладачем.

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент присвячений дослідженню українських науково-психологічних шкіл, зокрема Волині, який акцентує увагу на взаємозв'язках між культурними, соціальними та психологічними аспектами розвитку особистості в Україні. Здобувачі освіти ознайомляться з теоретичними основами та практичними досягненнями вітчизняної психології крізь призму Волинських науково-психологічних шкіл, що є важливою частиною наукової спадщини нашої країни.

Пререквізити

Освітній компонент «Українські науково-психологічні школи: Волинська парадигма» є спеціалізованим предметом, який потребує знань та розуміння певних базових освітніх компонентів, що створюють основу для поглибленого вивчення такої тематичної лінії. Для ефективного освоєння цього компонента можуть бути необхідні такі пререквізити: ОК «Основи психології», ОК «Історія психології», ОК «Основи наукових досліджень», ОК «Філософія науки».

Постреквізити

Освітні компоненти, що можуть бути постреквізитами для вивчення дисципліни «Українські науково-психологічні школи : Волинська парадигма», мають бути орієнтованими на більш спеціалізовані та поглиблені знання в галузі психології, а також інші суміжні сфери, що дозволяють розвинути у здобувачів освіти аналітичне розуміння, здатність до самостійного наукового дослідження та практичного застосування отриманих знань, написання кваліфікаційної роботи.

Предмет вивчення – історія української психології, історія і розвиток українських психологічних шкіл, відомі й видатні науковці у галузі психології та їх внесок.

2. Мета і завдання ОК «Українські науково-психологічні школи. Волинська парадигма».

Метою освітнього компонента «Українські науково-психологічні школи: Волинська парадигма» є формування у здобувачів освіти знань про історію, особливості та внесок українських науково-психологічних шкіл, зокрема Волині, у розвиток вітчизняної та світової психолого-педагогічної науки.

Завданнями вивчення **ОК «Українські науково-психологічні школи. Волинська парадигма»** є:

Ознайомлення з історією розвитку українських науково-психологічних шкіл – визначити основні етапи розвитку психології в Україні, розкрити основні напрями української психології в контексті національної ідентичності та культурних особливостей, оцінити внесок українських науковців у розвиток світової психології.

Становлення науково-психологічних шкіл Волині в українській психології: описати основні теоретичні та методологічні підходи до науки у галузі психології на Волині. Проаналізувати роботи та наукову діяльність представників науково-психологічних шкіл Волині, засновниками яких є Жанна Вірна, Ярослав Гошовський, Лариса Засекіна, Мирослава Мушкевич та ін.

Визначити основні принципи, що лежать в основі науково-психологічних шкіл Волині, зокрема акцент на психологічну детермінацію культурно-історичних, соціально-психологічних, особистісних та ін. феноменів.

Оцінити значення науково-психологічних шкіл Волині для сучасних психологічних досліджень.

З'ясувати місце науково-психологічних шкіл Волині в контексті загальноукраїнської наукової спільноти та міжнародної наукової спільноти.

Здійснити порівняльний аналіз українських науково-психологічних шкіл: розглянути схожості та відмінності, типологічні збіги й розбіжності між Волинськими та іншими науково-психологічними школами України, зокрема Київською, Одеською, Харківською, Львівською та ін.

Визначити особливості розвитку науково-психологічних напрямків в різних регіонах України.

Практичне застосування наукових здобутків: оцінити можливості використання теоретичних напрацювань науково-психологічних шкіл Волині в сучасній прикладній соціальній, педагогічній, віковій та ін. психології. Розробити рекомендації для практичного застосування основних принципів науково-психологічних шкіл Волині в сучасному психологічному консультуванні та педагогічній практиці.

3. Результати навчання (Компетентності)

Упродовж вивчення освітнього компонента здобувачі освіти повинні набути таких компетентностей:

загальні компетентності:	
ЗК1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК2.	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК4.	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК5.	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності
ЗК7.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК9.	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
фахові компетентності:	
СК1.	Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
СК2.	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
СК5.	Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
СК6.	Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
СК7.	Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
СК8.	Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
СК10.	Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1	Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
ПРН6	Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
ПРН7	Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.
ПРН8	Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.
ПРН9	Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
ПРН11	Оцінювати здобутки та визначати й аргументувати перспективи власної.
ПРН12	Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.
ПРН13	Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності

IV. Обсяг освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				Форма контролю/ Бали
		Лекц.	Практ.	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	6	7	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади становлення та розвитку українських науково-психологічних шкіл						
Тема 1. Історичні етапи становлення українських науково-психологічних шкіл: ключові періоди та їх вплив на формування наукової традиції.	15	2	1	1	11	5 ДС, РЗ/К
Тема 2. Внесок українських науково-психологічних шкіл у	15	2	1	1	11	5

розвиток світової психології: аналіз основних досягнень.						ДБ, Р
Тема 3. Роль Волинської науково-психологічної школи у формуванні сучасної психології в Україні: аналіз внеску представників школи у розвиток психологічних теорій.	15	1	1	1	11	5 ДС, Р
Тема 4. Психологічна спадщина Волинської школи в контексті національної ідентичності: як українська психологія впливала на формування культурної та національної самоідентичності.	15	1	2	1	11	5 ДС, РЗ/К
Разом за змістовим модулем 1	60	6	6	4	44	20
Змістовий модуль 2. Науково-психологічні школи Волині						
Тема 5. Основні представники Волинської науково-психологічної школи та їх дослідження: біографії, праці та теоретичні розробки ключових постатей.	15	1	2	1	11	5 ДС, Р
Тема 6. Методи психодіагностики у науково-психологічних школах Волині: аналіз підходів до діагностики та корекції психологічних розладів.	15	1	2	1	11	5 ДБ, Р
Тема 7. Психологічна наука у Волині в контексті соціальних та політичних змін XX століття: вплив історичних обставин на розвиток психології.	15	1	2	1	11	5 ДС, Р

Тема 8. Сучасні тенденції та розвиток Волинських науково-психологічних шкіл: новітні дослідження та практичне застосування методів у психологічній теорії та практиці.	15	1	2	1	11	5 ДС, ДБ
Разом за змістовим модулем 2	60	4	8	4	44	20
Залік						100
Усього годин/балів	120	10	14	8	88	100
<i>Інше:</i> здобувачі освіти, які пропустили заняття, можуть надолужити їх, виконуючи індивідуальні завдання, написання реферату чи конспектів. Окрім цього, здобути додаткові бали в рамках <i>неформальної освіти</i>: 2 бали за публікацію результатів наукової роботи у вигляді тематичних тез або статті, 1 бал за участь у науковому семінарі або конференції. У рамках <i>інформальної освіти</i> передбачено нарахування 1 балу за предметне ознайомлення з науково-психологічними школами Волині. Здобувачі освіти також можуть публікувати свої роботи в щорічному факультетському збірнику статей і тез «Психогенеза особистості: норма і девіація».						

Форми контролю: ДБ – дебати, ДС – дискусія, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, МКР/КР – модульна контрольна робота/контрольна робота, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, Р – реферат, а також аналітична записка.

5. Завдання для самостійного опрацювання

1. Розкрийте основні етапи розвитку науково-психологічних шкіл в Україні.
2. Визначте ключові особливості формування науково-психологічних шкіл Волині.
3. Які науковці є засновниками Волинських науково-психологічних шкіл, і які їхні основні внески?
4. Охарактеризуйте вплив соціально-історичних умов на формування психологічних шкіл Волині.
5. Визначте основні методи дослідження, які використовували представники науково-психологічних шкіл Волині.
6. Як науково-психологічні школи Волині вплинули на розвиток психологічної науки в Україні?
7. Охарактеризуйте концептуальні ідеї Волинських науково-психологічних шкіл.
8. Поясніть, як Волинські науково-психологічні школи інтегрують принципи національної ідентичності у своїх дослідженнях.
9. Порівняйте методології Волинських науково-психологічних шкіл з іншими українськими психологічними школами.
10. Що таке «психологічний феномен Волині», і як він проявляється у сучасних дослідженнях?
11. Визначте основні напрямки досліджень сучасних Волинських науково-психологічних шкіл.
12. Як вплинули Волинські психологічні школи на розвиток когнітивної психології в Україні?
13. Поясніть роль Волинських психологічних шкіл у розвитку психодіагностичних інструментів.
14. Проаналізуйте дослідницьку діяльність науково-психологічних шкіл Волині у контексті сімейної психології.
15. Назвіть основні здобутки науково-психологічних шкіл Волині у вивченні емоційної регуляції.
16. Визначте, як науково-психологічні школи Волині інтегрують новітні методи психологічних досліджень.
17. Що таке «дослідно-експериментальний майданчик», і як він використовується у науково-психологічних школах Волині?
18. Поясніть, як ідеї Волинської школи застосовуються у корекційній педагогіці.
19. Визначте головні принципи соціально-психологічного аналізу науково-психологічних шкіл Волині.
20. Як Волинські науково-психологічні школи підходить до формування особистості в умовах сучасного суспільства?
21. Проаналізуйте дослідження Волинських науково-психологічних шкіл щодо девіантної поведінки особистості.
22. Як науково-психологічні школи Волині співпрацюють із іншими освітніми установами?

23. Поясніть внесок Волинських науково-психологічних шкіл у вивчення адаптації дітей із особливими потребами.

24. Розкрийте специфіку міжкультурного аналізу, проведеного Волинськими науково-психологічними школами.

25. Підготуйте короткий огляд праць одного з провідних представників Волинської науково-психологічної школи.

IV. Тематика рефератів

1. Розвиток української психології в контексті Волинських науково-психологічних шкіл.
2. Внесок Волинської науково-психологічної школи «Ревіталізація психогенези депривованої особистості» у дослідження розвитку особистості.
3. Волинська психологія та її вплив на сучасну психотерапію.
4. Психологічні концепції та методи, розроблені Волинськими науково-психологічними школами.
5. Становлення і розвиток української психології у Волинському регіоні.
6. Особливості психологічних досліджень у Волинських науково-психологічних школах.
7. Теоретичні засади Волинських науково-психологічних шкіл: історія та сучасність.
8. Волинські науково-психологічні школи у контексті загальноукраїнських.
9. Роль Волинських науково-психологічних шкіл у розвитку теорії педагогічної психології.
10. Внесок Волинської науково-психологічної школи «Психологічний супровід сімей, що мають проблемних дітей» у дослідження дитячої психології.
11. Психологічні аспекти розвитку творчої особистості у науковій школі «Життєвий та професійний шлях особистості».
12. Наукова школа «Колективна, історична та індивідуальна травматична пам'ять: нейропсихологічний, когнітивний та психолінгвістичний підходи» у контексті наукових досягнень в галузі психотерапії.
13. Місце Волинських науково-психологічних шкіл у дослідженнях когнітивного розвитку.
14. Дослідження психології відносин у науково-психологічних школах Волині: теорії та практика.
15. Наукова школа «Психологічний супровід сімей, що мають проблемних дітей» та її вплив на розвиток сімейної психології.
16. Психологічні проблеми особистісного зростання у контексті науково-психологічних шкіл Волині.
17. Міжнародний контекст Волинської психології: порівняння з іншими школами.
18. Роль наукової школи «Ревіталізація психогенези депривованої особистості» у розвитку теорії емоцій та їх ролі в психології.
19. Індивідуальні відмінності та психологічні адаптації в науково-психологічних школах Волині.
20. Визначення ролі ціннісних орієнтацій у психології особистості: погляд

науково-психологічних шкіл Волині.

21. Наукова школа «Колективна, історична та індивідуальна травматична пам'ять: нейропсихологічний, когнітивний та психолінгвістичний підходи» у контексті досліджень нейропсихології.

22. Психологічний розвиток дітей та підлітків у контексті наукової школи Ревіталізація психогенези депривованої особистості.

23. Науково-психологічні школи Волині та психологічна адаптація особистості до змін соціокультурного середовища.

24. Наукова школа «Колективна, історична та індивідуальна травматична пам'ять: нейропсихологічний, когнітивний та психолінгвістичний підходи» у дослідженнях психічних порушень і їх корекції.

25. Психологія міжособистісних відносин у контексті наукової школи «Ревіталізація психогенези депривованої особистості».

V. Політика оцінювання

Уся система оцінювання ґрунтується на врахуванні ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, набутого в процесі формальної, неформальної та/або інформальної освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, та обов'язково при врахуванні ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки.

https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf
https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_potochne_pidsumkove_otsiniuvannia_znan.pdf

Політика викладача щодо здобувача освіти :

На рівні формальної освіти – здобувач освіти має отримати бали під час занять (враховуються бали за індивідуальну та групову роботу, дискусії, виступи, реферати, тренінги тощо) – максимальна кількість балів – 40.

На рівні неформальної освіти – 1 бал за участь у науковому семінарі або конференції; 2 бали за публікацію результатів дослідження у вигляді тез або статті з тематики освітнього компонента (максимум 3 бали).

На рівні інформальної освіти – 1 бал за детальне ознайомлення зі специфікою освітнього процесу та діяльністю дослідно-експериментального майданчика Луцького навчально-реабілітаційного центру (максимум 1 бал).

VI. Підсумковий контроль

Якщо здобувача освіти не влаштовує оцінка і він бажає підвищити свій рейтинг, може виконати контрольну роботу, або підготувати реферат за тією темою, за якою недостатньо балів.

У випадку складання екзамену результати виконання модульних контрольних робіт анулюються.

VII. Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач освіти повинен дотримуватись академічної доброчесності:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- дотримання принципів та положень :

1. Етичного кодексу психолога
(<http://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>);
2. Кодексу академічної доброчесності у Волинському національному університеті імені Лесі Українки
https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/

Політика щодо перескладання : усі заняття здобувачі освіти відвідують згідно з розкладом навчального процесу, однак, якщо мають право на вільне відвідування, то можуть відпрацювати пропущені заняття під час індивідуальних консультацій або виконати письмово індивідуальні завдання (реферати, конспекти, підготовка статті тощо).

В умовах воєнного часу перескладання відбувається згідно з розпорядженнями ректорату й деканату про змішано-дистанційну форму освіти.

VIII. Підсумковий контроль

Залік із ОК «Українські науково-психологічні школи. Волинська парадигма» складається з оцінки, яка є сумою балів за два модулі. Ці бали здобувач освіти отримує за різні види навчальної діяльності: підготовка і виступи на практичних заняттях, участь у конференціях, семінарах, вебінарах, «круглих столах», а також написання статей (загалом 100 балів).

Залікові питання потребують творчого підходу, синтезу знань і вміння застосовувати їх у практичних завданнях. Залік проводиться у письмовій та усній формах і включає три питання: теоретичне – аналіз окресленої проблеми; прикладне – використання теоретичних знань для вирішення практичних завдань; творче – креативний підхід до вирішення складної ситуації.

ІХ. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90-100	Відмінно
82-89	Дуже добре
75-81	Добре
67-74	Задовільно
60-66	Достатньо
1-59	Незадовільно

Х. Перелік питань до заліку

1. Що таке науково-психологічна школа, і які її ключові характеристики?
2. Яка роль українських психологічних шкіл у розвитку світової психології?
3. Які основні етапи становлення психології як науки в Україні?
4. Назвіть відомих представників українських науково-психологічних шкіл.
5. Які особливості методології українських психологів у ХХ столітті?
6. У чому полягає унікальність підходів українських психологів до вивчення психіки людини?
7. Яка роль української мови та культури у формуванні вітчизняних психологічних концепцій?
8. Історичні передумови розвитку науково-психологічних шкіл на Волині.
9. Які соціокультурні чинники впливали на розвиток психології у Волинському регіоні?
10. Назвіть основні науково-психологічні школи Волині та їх ключові ідеї.
11. Хто був засновником найбільш впливових науково-психологічних шкіл Волині?
12. Яка роль університетів Волині у розвитку психології як науки?
13. Як волинські психологи інтегрували національні особливості в свої дослідження?
14. У чому полягає внесок Волинських науково-психологічних шкіл у дослідження емоційної сфери?
15. Назвіть видатних волинських психологів та їх основні роботи.
16. Який внесок у розвиток психології зробив (професор Ярослав Гошовський)?
17. У чому полягають основні досягнення Волинської психологічної школи у сфері педагогічної психології?
18. Як вплинула діяльність волинських психологів на розвиток психологічної практики в Україні?
19. Які дослідження проводилися на тему колективної психіки волинськими науковцями?
20. Які внески зробили волинські психологи у вивчення впливу культури на свідомість?
21. Які методики розробили волинські психологи для вивчення індивідуальної психіки?
22. Як застосовуються дослідження волинських шкіл у сучасній психології?
23. Які науково-практичні центри існують на Волині для підтримки психологічної науки?

24. Які проблеми психотерапії досліджували волинські психологи?
25. Як волинські психологи впроваджували свої ідеї у навчально-виховний процес?
26. Чи використовуються методики волинських психологів у сучасній освітній системі?
27. Як Волинські науково-психологічні школи вивчали особливості дитячої психіки?
28. У чому полягає специфіка дослідження пам'яті у волинських психологів?
29. Як вивчалася проблема стресу у волинських науково-психологічних школах?
30. Які підходи застосовувалися для вивчення індивідуальних відмінностей?
31. Які дослідження проводилися у сфері міжособистісних відносин?
32. Як досліджувалася проблема самосвідомості у Волинських школах?
33. У чому полягають досягнення Волинських науково-психологічних шкіл у вивченні когнітивних процесів?
34. Як можна порівняти Волинські науково-психологічні школи з іншими українськими психологічними школами?
35. У чому полягає взаємодія Волинських науково-психологічних шкіл із закордонними психологічними традиціями?
36. Як наукові здобутки Волинських науково-психологічних шкіл вплинули на розвиток світової психології?
37. Які елементи філософії були інтегровані у дослідження волинських психологів?
38. Як історичні події XX століття вплинули на розвиток психології у Волині?
39. Яка роль сучасних волинських дослідників у розвитку психологічної науки?
40. Як Волинські науково-психологічні школи інтегруються у міжнародну наукову спільноту сьогодні?
41. Які нові науково-психологічні дослідження проводяться у Волинському регіоні?
42. Чи можна говорити про спадкоємність традицій Волинських шкіл у сучасній психології?
43. Як використовується спадщина волинських психологів у сучасній терапевтичній практиці?
44. Які напрями розвитку психології є пріоритетними для Волинських шкіл у XXI столітті?
45. У чому полягає унікальність сучасних психологічних досліджень на Волині?

XI. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

1. Життєвий та професійний шлях особистості : наукова школа професора Жанни Вірної / керівник Ж. П. Вірна (2020). Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/17659> 2.
2. Колективна, історична та індивідуальна травматична пам'ять: нейропсихологічний, когнітивний та психолінгвістичний підходи : наукова школа / керівник Л. Засєкіна. Волинський національний університет ім. Лесі Українки : сайт. URL: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/07/Zasiekina.pdf>
3. Наукова школа академіка, фундатора генетичної психології Сергія Дмитровича Максименка : ювілейна книга : монографія /упорядник-наук. ред. С.П. Яланська (2021). Київ : Видавництво Людмила. 424.
4. Наукові школи Волинського національного університету імені Лесі Українки / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки (2010). Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки. 100 с.
5. Наукові школи та осередки : Факультет психології. Волинський національний університет ім. Лесі Українки : сайт. URL: <http://ra.vnu.edu.ua/naukova-diyalnist/naukovi-shkoly-ta-oseredky>
6. Максименко С.Д. (2022). Теоретико-методологічні проблеми психології ХХІ століття: генетико-креативний дискурс. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. Київ, 4 (1). 1–11. URL: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4105>
7. Максименко С.Д., Чепелева Н.В., Смульсок М.Л. (2025). Психолог століття (до 125-річчя Григорія Силевича Костюка). *Вісник НАПН України*, 7(1) <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7103>
<https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/533/602>
8. Психологічний супровід сімей, що мають проблемних дітей / керівник М. І. Мушкевич. Волинський національний університет ім. Лесі Українки : сайт. URL: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/07/Mushkevych-M.-I..pdf>
9. Ревіталізація психогенези депривованої особистості : наукова школа професора Ярослава Гошовського (2020). Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/17233>
10. Соціокультурні детермінанти розвитку психології особистості в Україні: монографія / В.В. Турбан, Л.З. Сердюк, В.В. Москаленко та ін.; за наук. ред. В.В. Турбан (2023). Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 296 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/737925/>
11. Фурман А. В. (2014). Засадничі умови виникнення наукових шкіл. *Психологія і суспільство*. 1. 49–58.
12. Фурман А. В. (2014). Категорійний профіль наукової школи. *Психологія і суспільство*. 2. 23–39.
13. Фурман А. В. (2014). Типи наукових шкіл та умови їх ефективного функціонування. *Психологія і суспільство*. 3. 11–29.
14. Шевчук В. В. (2016). Проблема ідентифікації наукових шкіл у психології. *Психологія і особистість*. 2, 2. 248–256.

15. <http://hoshovskyi.blogspot.com/>
16. <https://naps.gov.ua/ua/structure/institutions/psychology/>
17. https://www.google.com/url?esrc=s&q=&rct=j&sa=U&url=http://psychology-naes-ua.institute/&ved=2ahUKEwjbjq8eyl9eMAxWcIxAIHd9pK4MQFnoECAsQAg&usg=AOvVaw3sh3LeHYilenyV4qJg_DCo
18. <https://sites.google.com/view/maksymenkod>